

kønsforskning yderligere. Samtidig peger den implicit – nemlig ved sine fravalg – på helt centrale tekster for denne videreudvikling. Man kan så håbe, de på et senere tidspunkt også vil blive oversat. Min kritik rokker ikke ved de kvaliteter, antologien til fulde besidder: lige fra illustrationsudvalget til – og det ikke mindst – oversættelserne. Antologiens tekster er hver for sig spændende artikler, der er glimrende oversat til dansk og som dermed er blevet tilgængelige for et dansk publikum. Man kan glæde sig over, at Kristeva nu endelig foreligger på dansk. De amerikanske bidrag vil ligeledes være med til at udbrede interessen for (post)feministisk teori, hvor interesserede iøvrigt kan støtte sig til bogens fyldige afsluttende bibliografi.

Beth Juncker

Norsk kvindelitteraturhistorie afsluttet

Norsk Kvindelitteraturhistorie. Bd. 3. 1940–1980. Redigeret af Irene Engestad, Jorunn Hareide, Irene Iversen, Torill Steinfeld og Janneken Øverland. Oslo 1990 (Pax Forlag).

Med bind 3, der beskriver tiden fra 1940 – 1980, er *Norsk Kvindelitteraturhistorie* fuldført. Bind 1 lagde ud med kvindelige skribenter i 1600-tallet, bind 3 slutter med kvindelige samiske forfattere. Det er altid spændende – og litteraturhistorisk kritisk – når større værker nærmer sig nutiden: hvor langt går de frem? hvor meget tager de med? og hvad er deres bud på det bærende og fremadrivende netop nu?

Med et punktum allerede i 1980 holder *Norsk Kvindelitteraturhistorie* sig på afstandens sikre grund og konstateres må det også, at med den måde værket er struktureret på fortoner ovennævnte aktualiserende spørgsmål sig i det uvisse. Det er grundighed og omhyggelighed, snarere end synteseskabende dristighed, der præger det afsluttende bind. Om det er godt eller skuffende, er en temperaments sag, at det bl.a. skyldes værkets grundlæggende fremstillingsprincipper er til gengæld indlysende.

Norsk Kvindelitteraturhistorie er også i sit 3. bind primært et genrehistorisk værk. I adskilte artikler følger bindet de særlige tidsbundne udviklinger i romanformen, lyrikken, dramatikken og novellekunsten til dørs, fulgt op af artikler om de nyere genrer den mediemæssige udvikling har åbnet – f.eks. hørespillet

og tv-dramatikken. Sigrid Bo Grønstøls artikel om hørespillet som særlig kvindegenre er en af bindets mest spændende, fordi den forener stof, form og tidsmæssig prægning med overvejelser over det særlige, der gør netop denne genre attraktiv for kvindelige forfattere. Selv om navneopremsningen undertiden sætter sit ophobningspræg på en række af artiklerne, fremstår de som en samling spændende, undertiden også diskuterende genrehistorier. Irene Iversen har f.eks. i sin artikel om noveller og kortprosa 1940-80 nogle spændende greb, der gør det muligt for hende både at diskutere teorisk bestemmende, historisk signalerende og samtidig give et præcist udviklingsrids.

Genreartiklerne går i sagens natur på tværs af de forfatterskabsmæssige landskaber. En del af de kvindelige forfattere har som deres mandlige kolleger spredt sig mellem genrene og dem møder man så igen og igen – i nye omgivelser og vinklinger. Skal de linjer og karakteristikker, der bliver dem til del, samles op i større forfatterskabsmæssige landskaber, må man gå til forfatterregisteret og derfra skabe sine egne tværgående læsemønstre.

Der er forfatterskabsportrætter i bindet. Syv stykker – for at være præcis. Hvorfor netop de syv – Aslaug Vaa, Inger Hagerup, Ebba Haslund, Ingeborg Refling Hagen, Torborg Nedreaas, Anne-Cath. Vestly og Cecilie Løveid – er valgt frem for andre kan man kun gisne om. Redaktionen af *Norsk Kvindelitteraturhistorie* slår ikke om sig med kriterier og erklæringer. Måske er det en pointe og et indirekte redaktionelt signal, når Bjørg Vik, som pryder bindets forside naturligt sætter sit præg på en lang række af dets genre-mæssige artik-

ler, netop ikke portrætteres samlet. Et signal om at forfatterskabsportrætterne i ligeså høj grad er litterære miljø- og tendensbeskrivelser som portrætter, og at vægten i øvrigt ikke lægges her.

Der er absolut fordele ved at strukturere et større værk, som det her er gjort. Fra bind til bind kan man følge genreartiklerne – læse brud, form og stoffornyelser frem gennem tværgående læsninger. Til gengæld er det svært at danne sig billeder af drivkræfter og væsentlige litterære energier i de enkelte binds landskaber. Bind 3 rummer skam en linje. Fra den besættelse og krigssituation som skabte særlige modsætninger og specielle nationale samlinger over en frigørelse til nyt stof, ny radikalitet og ikke mindst nye former. Men at fastholde dem stofligt ved en sammenhængende læsning er et detektivarbejde. Bindets største oplevelsesmæssige sammenhæng er de fremragende introduktioner til særlige litterære miljøer. Miljøet omkring tidsskriftet *Kvinnen og Tiden* f.eks. og det særlige miljø Ingeborg Refling Hagen skabte med sin 'Suttung'-bevægelse. Læsermæssige oaser, når opremsninger, temaer, navne og tendenser har slået sludder i et læsehoved. 3. bind af *Norsk Kvindelitteraturhistorie* byder sig til som et glimrende opslagsværk, en gedigen studiehåndbog, men ikke som sammenhængende litteraturhistorisk lystlæsning.